

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1219913/3

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב הראשי לישראל הרב דוד ברוך לאו – נשיא

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: פלונית

הנדון: הפרת הסכם או איחור בקיום הוראותיו, התעלמות מהוראות בית הדין ואיחור בהגשת תגובות

החלטה

רקע

ביום ט"ו בסיוון התשע"ט (18.6.2019) אושר בבית דיננו הסכם גירושין בין הצדדים וניתן לו תוקף של פסק דין.

לפנינו בקשות חוזרות ונשנות של המערער המלין על המשיבה כי הפרה ועודנה מפרה חלק מהתחייבויותיה שבהסכם.

בהחלטה קודמת של בית הדין (שאותה נתן חברי הרה"ג א' אהרן כץ שליט"א ביום י"ז באב התשע"ט – 18.8.2019) נקצבו למשיבה ארבעה עשר יום לתגובה, לרבות ימי פגרה. בהחלטה נוספת מיום ח' באלול התשע"ט (8.9.2019) שב בית הדין (גם הפעם בהחלטתו של חברי) וביקש את תגובתה תוך שהוסיף וקצב פנים משורת הדין פרק זמן נוסף להגשתה של תגובה זו, עד ליום כ' באלול (20.9). ואף התרה במשיבה כי בהעדר תגובה ישקול לתת החלטה כמבוקש.

מועד התגובה חלף עבר, "ואין קול ואין ענה ואין קשב".

בנסיבות אלה מן הדין לראות את המשיבה כמודה בעובדות הנטענות וכמסכימה למבוקש, ולמעשה כבר הכין בית הדין החלטה שבה כתב, לאחר סקירת הרקע האמור, כדלהלן:

הסעד שמבקש המערער בבקשותיו לשם אכיפת ההתחייבויות הוא "קנס משמעותי", בבקשות האחרונות העמיד המערער את המבוקש על קנס בן 1,000 ש"ח לכל יום נוסף של הפרת ההתחייבויות, ואומנם בקשות אלה שבאו לאחר העדר התגובה אינן יכולות להראות כבקשות ששתיקת המשיבה להן היא כהודאה, אך בין כך ובין כך אין הן מחדשות אלא את פרשנותו של להגדרתו "קנס משמעותי" ובית הדין – גם אם אכן יחליט לקנוס – יקנוס לפי שיקול דעתו שלו ולא דווקא לפי פרשנות זו.

דא עקא, היערתו של בית הדין לבקשה, גם לאחר האמור לעיל בעניין הצידוק לה, צריכה כמוכן להתבסס על סמכות שניתנה לו בחוק. בענייננו הסעד המבוקש הוא קנס, וסמכותו של בית הדין על פי חוק להשית קנס על המשיבה מושתתת על סעיף 7א לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דיון), התשט"ז – 1956 (להלן: החוק) שבס"ק (א) שלו מעניק לבית הדין, כשהוא דן בעניין שבסמכותו, את הסמכויות הקבועות בסעיפים 6 ו-7 לפקודת ביזיון בית המשפט (להלן: הפקודה).

סעיף 6(1) לפקודה אומנם מאפשר הטלת קנס או מאסר על הממרה צו של בית המשפט, ולענייננו – של בית הדין, ופסק דין – לרבות הסכם שניתן לו תוקף של פסק דין – המחייב עשיית מעשה מסוים כמוהו כצו אף אם לא הוכתר בכותרתו במילה זו, אולם סעיף 6(2) לפקודה קובע כי טרם הטלת מאסר או קנס כאמור יוזמן הממרה את הצו להופיע בבית המשפט, ולענייננו – בבית הדין, ויבוא אליו או יובא אליו כדי להראות טעם מדוע לא יינתן נגדו צו כזה.

בלי לקבוע מסמרות נאמר גם שלכאורה זו גם הדרך הנכונה על פי דין תורה.

נמצא שלעת עתה עדיין לא הבשילו התנאים ליתן את הסעד המבוקש, ולמותר לציין שסעד שלא התבקש ליתן – אין בית הדין נותן, אכן מועד לדיון שומה על בית הדין לקבוע מכוחה של הבקשה למתן הסעד האמור וזאת ייעשה.

סוף דבר, מזכירות בית הדין תקבע מועד קרוב לדיון בטענה בדבר הפרת ההסכם ובבקשה להטיל בגינה קנסות על המשיבה.

בית הדין מוצא לנכון להסב את תשומת לב המשיבה גם כי ככל שיתברר כי אכן המרתה את ציווי שבהסכם שהיה לפסק דין וככל שלא תצליח להראות לכך טעם שיניח את דעתו של בית הדין, אזי מלבד הקנס שאפשר שיושת עליה כמבוקש, יהיה מצווה בית הדין על פי סעיף 7(3) לפקודה ליתן צו גם בנוגע להוצאות שנגרמו מתוך כך (ובכלל זה הוצאות הצד השני והוצאות לטובת אוצר המדינה). אומנם סמכות זו אינה ייחודית לעניינים הנידונים על פי הפקודה, אך קביעת הוראה ממוקדת ומיוחדת בעניינה בפקודה יש בה כדי ללמד על הדרך שבה ראה המחוקק לנכון לנהוג במקרים אלה – מעבר לנהוג בכלל המשפטים – אף שלא קבע קטגורית את תוכן החיוב או הצו שיינתן בעניין ההוצאות והניח את שיקול הדעת הסופי לבית המשפט, ובענייננו לבית הדין.

אלא שטרם חתם בית הדין על החלטה זו הגיעה לשולחנו סוף כל סוף תגובתו של בא כוח המשיבה:

א. התנצלות בא כוח המשיבה על האיחור בתגובתו

בפתח תגובה זו מתנצל בא כוח המשיבה על האיחור בתגובה ומייחס אותו ל"תקלה טכנית".

לא זכיתי להבין מהי אותה תקלה טכנית וכיצד גרמה זו לאי-הגעת תגובה לשולחנו של בית הדין משך זמן כה רב ולאחר שגם אם נניח שבא כוח המשיבה לא ידע כי תגובתו לא הגיעה לידי בית הדין עקב תקלה כלשהי ולכן לא טרח לשולחה שנית – הרי שמהחלטה השנייה ודאי נודע לו כי טרם התקבלה התגובה – ואף על פי כן גם ממנה חלף זמן רב טרם שהגיעה התגובה לבסוף. בדיון שנקיים וכפי שנקבע בשלהי החלטה זו נצפה לקבל הבהרות בעניין ולא מן הנמנע שבא כוח המשיבה יתבקש ליתן הבהרות אלה לא כטוען בשם מרשתו אלא כמעיד עליהן בעצמו – על כל המשתמע מכך.

לא אפשר לשטות בבית הדין, לא להגיב להחלטותיו ולבסוף להיפטר מכך בתירוצי תקלות טכניות עלומות ועמומות. התרשמותי היא כי מדובר ב'מכת מדינה' ובתפיסה שהשתרשה כי

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

'הותרה הרצועה' בנושא זה, אולי גם בערכאות אחרות, אך דומה כי בעיקר ובמיוחד בבית הדין הרבני. חובתי היא לומר: לא עוד!

ידעו המתדיינים וידעו גם באי כוחם כי כשכית הדין מורה להגיב – חובתם להגיב במועד! כשלא מגיבים במועד – חובה להבהיר את הסיבה לכך בדברי אמת ולא במילים בלבד. ניסיונות לשטות בבית הדין אפשר שיעלו גם במחיר של הוצאות משפט – לרבות הוצאות אישיות המוטלות על עורכי דין, קנסות, פנייה ללשכת עורכי הדין כדי שתפעל בהליכים משמעתיים, או לפרקליטות המדינה כדי שתשקול נקיטת צעדים על פי סעיפים 237 או 244 לחוק העונשין.

ב. התגובה בעניין הטענה לכפל תשלום מזונות

לאחר מכן עוסק בא כוח המשיבה בגופן של טענות ומשיב עליהן. לדבריו הסכום של 5,200 ש"ח שעוקל בחודש יוני מקצבת המוסד לביטוח לאומי של המערער בגין חיובו במזונות עוקל אומנם בשלהי החודש, כדרכם של עיקולים ממין זה, אולם החיוב שבגינו עוקל הוא החיוב שהיה אמור להיגבות בעשירי לאותו חודש. לפיכך, לשיטתו, היה עיקול זה כדין אף שבין שני המועדים – מועד החיוב ומועד הגבייה נחתם הסכם הגירושין.

לא ברור כיצד אמורים דברים אלה להשיב לטענת המערער כי בחודש זה שולמו המזונות ולכן לא היה מקום לעיקול הקצבה – הטענה לא הייתה כי ההסכמות היו כי ממועד ההסכם ואילך לא ישלם המערער מזונות אלא כי בחודש זה הללו שולמו בהיותם נכללים בסכום שנקבע כי יועבר למשיבה מחשבון הנאמנות ושבמקביל להעברתו יאופס החוב הקיים בהוצאה לפועל!

על אחת כמה וכמה שאין בדברים תשובה לטענה הנוספת כי גם בשלהי יולי עוקלו המזונות מקצבתו של המערער מעבר לסכום המזונות שנקבע.

גם נקודה זו תצטרך להתברר בדיון.

ג. ביטול ההגבלות בהוצאה לפועל בהתאם להסכם ומועד ביצועו

לבסוף מבהיר בא כוח המשיבה כי ביום 7.8.19 פנתה מרשתו באמצעות עו"ד פדאל, המייצג אותה בהוצאה לפועל, להוצאה לפועל, בהתאם להסכם שבין הצדדים, ובעקבות פנייה זו אכן בוטלו ההגבלות שהוטלו על המערער בהוצאה לפועל. בא כוח המשיבה מצרף להבהרתו גם עותק לכאורה של הודעת פקס ששלח בעניין זה לבא כוח המערער.

לכאורה מהמצורף לתגובה בעניין זה וכנ"ל עולה כי אכן בעניין זה אין עתה מקום לתלונה כלשהי מצד המערער, אלא שאכן בשעתו היה צדק בתלונתו שכן שעת שפנה לראשונה לבית הדין טרם מילאה המשיבה את חובתה שעל פי ההסכם. ההסכם קבע כי המשיבה תפעל כאמור בתוך ארבעה עשר יום ובפועל נעשו הדברים רק בתום חמישים יום.

מוטב מאוחר מאשר לעולם לא, כידוע, אך אין זו הצדקה לאיחור, ומובן שיש מקום גם לבחון אם איחור זה גרם נזקים למערער.

אף על נקודה זו נצטרך לתת את הדעת לאחר שמיעת דברי הצדדים בדיון.

ד. מתן הוראות

סוף דבר:

א. מזכירות בית הדין תקבע מועד לדיון בעניינם של הצדדים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב. בית הדין ישמע במועד הדיון את טענות הצדדים לגופו של עניין בכל הנוגע לטיעונים לגבייה בכפל או ביתר או לנזקים שבעיכוב ביטול ההליכים בהוצאה לפועל, אם היו כאלה. בית הדין גם מצפה לקבל בדיון זה הבהרות שיניחו את דעתו בכל הנוגע לאי הגשת תגובות לשולחנו במועד ולהפרת האמור בהסכם בנוגע למועדי ביטול ההגבלות בהוצאה לפועל – לא רק מן ההיבט של נזקים שנגרמו או שלא נגרמו מכך למערער אלא גם מההיבט, העומד בפני עצמו, של זילות בית הדין בהפרת החלטותיו – ובכלל החלטות גם הסכם שקיבל תוקף של החלטה או של פסק דין.

ג. בשולי הדברים מכל מקום אשוב ואבהיר את שהבהיר חברי הרה"ג א' אהרן כץ בהחלטתו הנזכרת לעיל "בית הדין מבהיר באופן ברור וחד-משמעי כי אין שום מקום להעלות טענות על פגם כביכול בכשרות הגט בגין טענות על אי כיבוד ההסכם ובקשות לאכיפתו על הצד השני".

ד. החלטה זו מותרת בפרסום לאחר השמטת פרטיהם האישיים של הצדדים.

ניתן ביום כ"ה בתשרי התש"ף (24.10.2019).

הרב דוד ברוך לאו – נשיא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה